

SAMENVATTING BEHEERSTRATEGIE OPEN GRASLAND COLLECTIEF NOORDWEST OVERIJSEL

Beheerstrategie voor de periode 2023 – 2028



Plasdras binnen een mozaïek van beheer (Joachim van der Valk)

HOE ZIET GOED WEIDVOGELBEHEER ER UIT?

Als we de weidevogels willen behouden en het liefst willen laten toenemen dan moeten we het leefgebied van de weidevogels versterken. Daarbij moeten we er voor zorgen dat de weidevogels in een gebied de beschikking hebben over drie V's:

- Voedsel: Voldoende én bereikbaar voedsel voor zowel de volwassen vogels als de kuikens.
- Veiligheid: Een plek zonder verstoring, voldoende dekking voor de kuikens en niet te veel predatoren
- Voortplanting: Een plek waar ze kunnen broeden

Gedurende het weidevogelseizoen, van februari tot ongeveer juli, moeten het gebied aan alle drie V's voldoen. Als het wel lukt om de nesten uit te laten komen, maar vervolgens vinden de kuikens geen voedsel of er is onvoldoende geschikte én bereikbare dekking, dan is alle moeite voor niets geweest.

HOE PAKT HET COLLECTIEF DIT AAN?

Het Collectief Noordwest Overijssel (CNWO) zet de komende beheerperiode in op verschillende aspecten om het leefgebied voor weidevogels te optimaliseren en het weidevogelbeheer tot een succes te maken. Dat doen we via de volgende sporen:

- **Mozaïekbeheer**

Het clusteren van beheer dat bestaat uit verschillende beheermaatregelen die dicht bij elkaar liggen (binnen een afstand van maximaal 200 meter ten opzichte van elkaar). Hierbinnen wordt extra nadruk gelegd op:

- Watermaatregelen (plasdras, hoog waterpeil): watermaatregelen zijn gedurende de gehele broedcyclus van weidevogels van groot belang. Ze zorgen voor bereikbaar voedsel in alle fasen van het broedseizoen, zowel voor de volwassen vogels als voor hun kuikens. In de kerngebieden streven we 1 ha plasdras na per 100 ha.
- Doorwaadbaar kuikenland met rustperiode ((ontwikkeling) kruidenrijk grasland, grasland met rustperiode): kuikens hebben gedurende de gehele kuikenperiode grasland nodig waar ze dekking kunnen vinden, voedsel kunnen vinden en waar ze makkelijk doorheen kunnen lopen (waden). Daarom zet het collectief in op het creëren van opener graslanden door het terugdringen van de bemesting (verschralen) en bij sterk overheersende bladvormende grassen juist vroeg te maaien om dit te doorbreken (ontwikkelingsbeheer, maaien in mei).
- Beweiding (voorweiden met rustperiode, extensief weiden): beweiding zorgt voor variatie in de gewashoogte en gewasdichtheid in het mozaïek gedurende de kuikenfase. Het voorkomt een dicht, eenzijdig gewas.

- **Predatiebeheer**

Predatie in de nest- en kuikenfase is een groot knelpunt. Het collectief monitort en onderzoekt de predatie in verschillende gebieden en stimuleert zowel preventieve handelingen (rasters, verwijderen bomen) als lethale maatregelen (inloopvallen, afschot) binnen de kaders van de wet- en regelgeving.

- **Monitoring en registratie**

Het streven is om in alle kerngebieden de nesten en de resultaten daarvan in kaart te brengen en minimaal een BTS-telling te organiseren. Daarvoor gaat het collectief de vrijwilligersverenigingen in deze gebieden stimuleren en faciliteren dit op te pakken.

- **Samenwerking met gebiedspartijen**

Het collectief kan en wil dit niet alleen doen, maar juist in samenwerking met gebiedspartijen, zoals boeren, vrijwilligers, TBO's en WBE's. Het streven is om te komen tot weidevogelkringen in alle (kern)gebieden.

- **Versterking collectieve benadering, begeleiding en kennisstructuur**

Betrokkenheid van de deelnemers en begeleiding van de deelnemers bij de uitvoering van het beheer is essentieel gebleken. Het collectief wil deze betrokkenheid van de deelnemers vergroten door in te zetten op het versterken van de begeleiding van de deelnemers door het collectief.

WELKE KADERS STELT HET COLLECTIEF?

De provincie Overijssel en daarmee ook CNWO maakt onderscheid tussen kritische en niet-kritische weidevogels. Dit onderscheid zegt niets over de populatie van deze soorten kritisch is of niet, maar verwijst naar de eisen die een soort stelt aan zijn leefomgeving en de verspreiding van een soort. CNWO maakt in de beheerstrategie onderscheid tussen beide groepen.

Kritische soorten (**Grutto, Tureluur, Eenden, Wulp**)

Aanpak via kerngebieden

CNWO kiest ervoor om het beheer te versterken in de meest kansrijke gebieden, de kerngebieden. In de overige gebieden zijn de aantallen weidevogels en/of de huidige omvang van beheermaatregelen op dit moment te klein. Het collectief sluit in principe alleen beheerovereenkomsten af binnen deze kerngebieden. Uitzonderingen hierop zijn:

- Last-minute beheer o.b.v. éénjarige contracten die de kuikenoverleving bevorderen;
- Zogenaamde 'parels' buiten de kerngebieden: (clusters van) percelen met veel vogels;
- Clusters van percelen waar we verwachten dat we weidevogels aan kunnen trekken;
- Percelen waarop een **Wulp** broedt en de directe omgeving daarvan;

Strategie binnen 'kerngebieden'

- Deelnemers met meer dan 5 ha aan beheer (uitgezonderd legselbeheer) dienen bij het afsluiten van het beheercontract minimaal 5% aan plasdras te realiseren, tenzij de drooglegging op meer dan de helft van de beheerpercelen optimaal is.

Strategie buiten 'kerngebieden'

Buiten de kerngebieden wordt ingestoken op lastminute beheer (dus éénjarige contracten) gericht op het verhogen van de kuikenoverleving, waarbij drie uitzonderingen gelden:

1. Zogenaamde 'parels' (een of enkele percelen) waar minimaal 5 broedparen **Grutto, Tureluur en Wulp** en/of minimaal 5 broedparen **Kieviten en/of Scholeksters** tot broeden komen. Hier kan een mozaïek van minimaal 5 ha beheer voor plasdras, (voor)beweiding, grasland met rustperiode, (ontwikkeling) kruidenrijk grasland en extensief randenbeheer worden gerealiseerd;
2. Clusters van percelen buiten de invloedssfeer van verstoringbronnen waar het aantrekken van weidevogels kansrijk wordt geacht en een mozaïek van minimaal 5 ha aan kuikenland gerealiseerd kan worden waarvan minimaal 10% van deze oppervlakte aan beheer bestaat uit plasdras;
3. Percelen waarop een **Wulp** broedt en de directe omgeving daarvan waar minimaal 3 hectare aan beheer afgesloten kan worden in de vorm van ontwikkeling kruidenrijk grasland, kruidenrijke graslandranden, extensief beweide grasland, grasland met voorweiden en grasland met rustperiode (op het perceel met het nest). Dit beheer wordt ook buiten de begrenzing van Open Grasland afgesloten.

Algemene strategie

- Legselbeheer wordt alleen nog afgesloten als er voldoende kuikenland binnen 200 meter aanwezig is. Het is immers van belang dat de kuikens na het uitkomen in de buurt dekking en voedsel kunnen vinden;
- Beheer wordt zoveel mogelijk aansluitend aan elkaar en in een mozaïek gesitueerd, maar afzonderlijke beheereenheden liggen niet meer dan 200 meter uiteen.
- Bij kruidenrijk grasland wordt vooraf beoordeeld of het gewas voldoende doorwaardbaar is voor de kuikens of dat er eerst enkele jaren aan ontwikkelingsbeheer nodig is om de gewenste structuur te creëren.

- Beheer wordt afgesloten buiten de invloedssfeer van 150 meter van opgaande begroeiing, bebouwing en drukke wegen.
- Versturende elementen op en rond de beheerpercelen (bijv. opslag kuilbalen, opslag bosschages/riet, puin- en/of houtbulten) zijn niet toegestaan en/of worden voorafgaand aan het contract/beheerjaar verwijderd zodat predatoren minder schuilplekken hebben.

Open Grasland, niet-kritische soorten (Kievit, Scholekster)

Binnen het leefgebied Open Grasland niet-kritische soorten richt het collectief zich in het bijzonder op het verhogen van de kuikenoverleving van de **Kievit** en **Scholekster** via de volgende sporen:

- Op bekende broedlocaties waarbij met maatregelen een positief effect te verwachten is op minimaal 5 paar **Kievit** (of **Scholeksters**) met kuikens kan meerjarig beheer afgesloten in een mozaïek van minimaal 2 ha, waarvan minimaal 5% plasdras en minimaal 0,5 ha extensieve en/of voorbeweiding;
- Op bekende en nieuwe locaties wordt lastminute-beheer, op basis van éénjarige contracten, toegepast, waarbij per maatregel een positief effect te verwachten is op minimaal 3 paar **Kievit** (of **Scholeksters**) met kuikens;

WAT ZIJN DE MOGELIJKHEDEN VOOR MIJ ALS DEELNEMER?

CNWO stelt diverse beheerpakketten beschikbaar voor het weidevogelbeheer. Welke mogelijkheden voor uw percelen gelden is afhankelijk van:

- Of uw percelen binnen of buiten de begrenzing voor Open Grasland liggen;
- Of uw percelen binnen of buiten een kerngebied liggen. Kerngebieden zijn de meest kansrijke delen van een weidevogelgebied;
- De weidevogelsoorten waarop het beheer zich richt;
- Of er (voldoende) weidevogels op uw of direct rond uw percelen zitten.

Pakket	Kritische weidevogels		niet-kritische weidevogels
	Binnen kerngebieden	Buiten kerngebieden	nvt
Grasland met rustperiode	+	+	
Grasland met rustperiode en voorweiden	++	++	++
Kuikenveld	+	+	
Plasdras	++	++	++
Legselbeheer op grasland	+	+	
(ontwikkeling) kruidenrijk graskland	++	++	
Extensief beweid grasland	++	++	++
Hoog waterpeil	++	++	+
Natuurvriendelijke oever	+	+	+
Uitgestelde bewerkingen op bouwland	++	++	++
Kievitstrook	++	++	++

Let op! In theorie zijn nagenoeg alle weidevogelpakketten in de weidevogelgebieden mogelijk. Of dit in de praktijk ook voor uw percelen geldt is vooral afhankelijk of er (voldoende) weidevogels voorkomen en in relatie tot overig beheer. Uw veldcoördinator kan u hierbij helpen.